

Universitätsbibliothek Paderborn

**Rev. P. Francisci Josephi à Rodt Capuccini Anterioris
Austriæ Provinciæ. Opus ...**

Planctvs Ecclesiæ Et Animæ - Super Caput Primum Lamentationum
Jeremiæ Prophetæ. Allegorice, Et Moraliter Expositus, & Distributus In
Discursus LII. Concionatorios Quadragesimales ... ; Scilicet Liber Vitæ, Et
Excessvs Amoris ...

Rodt, Franz Joseph von

Campoduni, 1680

Discursus XXXIII. Fons aquæ vivæ Christus, ad nos salvandos, lavanddos,
& sanandos, sed plangit Ecclesia, quòd eo neglecto curramus ad cisternas
dissipatas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52659](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-52659)

DISCURSUS XXXIII.

Ain.

Idcirco ego plorans , & oculus meus ducens aquas , quia longè factus est à me consolator. *Thren. I. v. 16.*

D E ECCLESIA.

Ain interpretatur fons , vel oculus ; fons aqua viva est Christus Iesus , sed quia hoc neglecto currunt multi fidelium ad cisternas mundi dissipatas , ideo oculus afflictæ Ecclesia uberes deducit lachrymarum aquas.

I.

*Ain, idem
quod Fons,
vel oculus.*

*Serem. 9.
v. 1.*

IDcirco ego plorans , & oculus meus ducens aquas ; præponitur huic versui *Ain* , quod *Fons* , vel *oculus* interpretatur. Sed quæ oculo cum fonte convenientia ? Nempe cum irriguis oculus fluit lachrymis , fontis quasi induit naturam ; unde & *Jeremias* , populi sui afflictionem in spiritu prævidens , ut satis , collacrymando , com-passionem suam possit ostendere , exclamat : *qui dabit capiti meo aquam , & oculis meis fontem lacrymarum , & plorabo die , ac nocte.* Fons ergo & oculus huic versui præponitur , in quo lamentabilis resonat vox Ecclesie , uti Interlinearis notat , cuius oculi filiorum suorum perditorum miseriā deplorant , & fontem aquarum imitantur ! Accurate Fons & la-
tere Chri-
stii.

verò

G. ordinaria. verò considerat Glossa Ord: Fonti Torcular, in priori ver- su, præcessisse; Cum enim prælum Crucis pressit, de Christi latere fons emanavit. Fons ergo Christus est, qui sitiens ad se invitaturus populos, in novissimo die magno festivitatis stabat, & clamabat dicens: si quis sit, veniat ad me, & bibat. Hujus ergo vivi Fontis saluberrimas exploremus venas, & aquas, dum interim lacrymarum fontem fundit Ecclesia, contuens filios suos perditos, relictis his vivis, fontis divini, venis & aquis, ad cisternas dissipatas, & aquas turbidas Ægypti hauriendas currere.

II. Nihil magis hortum regium amoenissimis floribus & plantis consitum decet, quam aquarum venæ, quæ per concavas, & mira arte elaboratas fontium figuræ, in altum saliunt. Solent autem subinde non tantum horti tales amœni, sed etiam ipsi fontes concludi, ad usum solummodo Magnatum reservati: Ninc illud Canticorum: Hortus conclusus, Fons signatus: Ad literam, Fons iste signatus, erat inclitus ille, & in regio ac concluso Salomonis horto, Fons Rogel, irrigans hortum conculum, ex quo bibebat Rex: Cornelius uti notat Cornelius, qui addit, etiam apud Persas fuisse fontem, ex quo solus Rex, ejusque biberet primogenitus: similem

etiam fontem in Hispania idem auctor comemorat juxta Complutum, ex quo pro solo Rege aqua depromitur.

Hortus conclusus est Ecclesia, Fons Christus, de quo Psaltes regius ait: Apud te est Fons vita. Sed Fons iste erat signatus. Cor 1 Sal. 35. enim Christi amantissimum, in quo venæ aquarum viventium amoris, & misericordiæ ebulliebant, signatum, & conclusum usque ad mortem remansit. Quatuor quidem fontes divini hujus paradisi, ex pedibus scilicet, ac manibus sacratissimis viventis adhuc Redemptoris nostri scaturientes, uberrimè

se toto spectante orbe effude- Ex latere. rant, at primarius ac regius Fons cordis, signatus usque post mortem conservabatur, ne diu- tius eo aridus privaretur mundus, violentâ militis manu re- cludendus, & unus militum lancea latus eius aperuit, & continuo exi- vit sanguis & aqua. De Christi ergo amoro so corde, & latere Fons emanavit, quem spiritu prophetico ebullientem vide- rat Ezechiel, egredientem de templo à latere dextro, & omnes ad quos pervenit aqua ista, salvi facti sunt, &c.

Aperiri ergo, & recludi hunc aqua fontem voluit Christus, non solis reservandum Regi- bus, sed omnibus communi- candum e gentibus, & infirmis.

Hanc

Mm 3

Fons de-
cuss horto-
rum.

Fons sig-
natus.

bic.

*Fons pater
tenuis omni-
bus.*

anc ipse aquam vitæ jam toti
proclamaverat populo, in mag-
no festivitatis die clamans: si
quis sit, veniat ad me.

III.

In famosis therinis, acidulis,
& aquis pretiosis mineralibus
signantur, & occluduntur fon-
tes, nulli sine pretio assignato
concedendi, aut recludendi.
Emānavit de latere Christi fons,

Maia. 55. quia proprate, venite, emite,
v. 1. absque argento, & absque ulla com-

mutatione, venite ad fontem de-
templo à latere dextro egre-

Glossa. Thren. in dientem, nam hoc fonte emitur.
Hoc emi- & lavatur sponsa.

languidi, omnes egentes venite ad a-

& lavatur sponsa, ait glossa.

Mirus hic, glossæ, loquendi
modus est, quod sponsa hoc
fonte emitur, & lavatur, sunt
enim termini nimis desperati,
lavare, & emere. Lavando
nāmque aqua, & emendo re-
quiritur pecunia, vel aliud pre-
mium pecuniae numeratae æqui-
valens: neque lavando pecu-
nia, aut emendo quadrat aqua.

S. Ambr. in c. 32. Lucæ.

Hic autem observandum,
quod non sicut alij Fontes mi-
nerales, iste aut sulphur, aut
cupperum, aut nitrum vehit, sed
sanguinem, exivit sanguis & aqua.
Sanguis ergo sananda, aqua
lavanda deservit sponsæ. Con-
firmat hoc S. Ambrosius, Ex
ille corpore defuncto, vita manu-

bat; Aqua enim, & sanguis exivit:
illa que diluat, iste qui redimet.
non est anima tam arcta, & gra-
viter dæmoni oppignorata, quæ
non hoc sanguine valeat redi-
mi, nec maculæ, aut fordes a-
nimæ tam abominabiles, quæ
non hac aqua possint perfectè
dilui, & lavari. Hoc fonte emitur,
& lavatur sponsa.

Optime de hoc fonte pro-

phetavit Zacharias: in die illa erit

Zach. 13. v. 1. fons patens domui David, & habi-

tantibus Ierusalem, in ablutionem

peccatorum, & menstruata. Fons

iste domui Dei, id est Ecclesiæ

patescas referre videtur fon-

tem Siloë, adeoque (si Cornelio

nelio fidem habemus, uti fas est) hic.

Propheta hic, alludit ad fontem

Siloë, qui typus fuit Christi. Ad

loan. 9. v. 7. hunc fontem misit Christus ca-

cum illum à se luto, & sputo li-

natum, atque sanatum: vade &

lava in natatoria Siloë, Arabicus Fons Siloë

legit, in fonte Siloë, cuius inter-typus

pretatio est Missus.

Fons iste, hodieque Sarace-

nis in pretio est, nam cum cor-

pore naturaliter instar hircorum

fæteant, in hoc fonte se, &

pueros suos lavant, eaque lotio-

Saraceni in eofato. Quin & eam Turcæ magni fa-

ciunt, quod ejus usum oculo-

Iuunt. rum visui conferre experian-

tur. Ita Salignacus.

Immunda, & quasi hircus fœ-

Cant. 1. v. 6. tidus, erat sponsa, nempe Eccle-

sia.

Lyranus
hic.Anima
lavatur.Psal. 35.
v. 10.

V.

S. Bern.
serm. 1.
de natali
Dom.Samaritan
a no-
men Lu-
cia.S. Bonav.
in vita
Christi, c.
31.Ioan 4.
v. 6.

S. Aug.

Gr. Nanz.
orat 40
in S. Bap.
titula.

reum concupiscentie, vel temporalis abundantiae, &c. Omnis autem

qui ex puto hoc bibit, omnis qui bibit ex aqua hac, id est, qui temporali abundantia impleri voluerit, exponit praefatus auctor, sicut iterum, scilicet voluptatem seculi, quam talis aqua significat, uti Interlinearis glossatur. Qui autem bibet ex aqua, quam ego dabo ei, ait Christus, non sicut in eternum, sed aqua (id est gratia secundum Hugonem) quam dabo ei, sicut in eo fons aquae salientis in vitam eternam.

VI.

Nrissio B.
Nicolai
de Flüe.

In extasi subinde raptus B. Nicolaus de Flüe, insignis ille Helveticæ reipublicæ patronus & patriota, viderat in aperto campo, quendam, vivis aquis abunde salientibus patentem fontem, qui divinam figurabat, ac denotabat gratiam. Huic astabat vir gravis, clarâ voce inclamans: O filij hominum, quid siti tabescitis? Haurite per sacram penitentiam, ac magnæ Deipara intercessionem, aquas vivas divinarum gratiarum. Sed pauci ad hauriendum comparuerunt, circumvagantes ex altera campi planicie copiosis hominibus, qui vel repandis sepiibus, vel construendis pontibus, aut erigendis domibus, aut excolendis agris, passendisve pecoribus capiendo lucro intenti, parum de accedendo fonte, ejusque haurientes aquis curabant, quod copio-

sas viro sancto ex oculis lacrymas expressit.

Igitur litientes venite ad aquas, ad aquas sponte & abundantiter salientis fontis, fontis signati, qui lancea Longini referatus, ex latere Christi emanavit, ibi haurietis aquas in gaudio, Isa. u. i. de fontibus Salvatoris. Sed oculus Ecclesiæ fontes effundit lacrymarum, amare deplorans filios suos perditos, qui ad salientis Paucis fontis aquas habitant, & tamen fontem siccitate, & liti pereunt, à quibus longè factus est consolator, & consolatio. Ad fontem, & aquas morantur, & tamen in peccatorum suorum sordibus tabescentes, lavare se & mundare negligunt. Jacent ad Nataciam Siloë, & tamen adhuc ut hirci foetidi, malæ vita odo rem diffundunt, & cæci obrerant.

Percussum est latus lancea, & fluxerunt Sacra menta; Thermas nobis ex proprio paravit sanguine, ad curandam Babylonem, & non est sanata.

Famolautique illa fuit Piscina Iordanis, probatica Ierosolymis, quinque porticu habens, cuius aqua certis tem poribus per Angelum commota, primum in eum descendente à quavis, qua detinebatur, sanabat infirmitate. In his iacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum, expectantium aquæ motum. Praereo

tereo illa, quæ ad sensum literalem de hac piscina tradunt auctores, per quam in sensu tropologico Hugo & alij intelligunt Sacramentum poenitentiae, alij Baptismum. In sensu

*Passio
Christi.*

Io. Thaul.
Dom. 3.
Epiph.

verò Allegorico Piscina media peccatoribus, à Christo paciente, proprio sanguine præparata, intelligitur, & quidem teste illuminato Thaulero, per

quinq[ue] porticus, quinq[ue] Redemptori vulnera accipi queunt, ex quibus venæ illæ minerales uberrimè scaturientes amplam efficerunt piscinam, graviter commotam. Motus enim materialis

Cornelius illius piscinæ (ut ait Cornelius)

dicit. Allegorica causa fuit, ut significaretur Christus in aquâ passionum agi-

In hanc randus, & turbandus, qui p[er] eas no-

descendit b[ea]titudinem omnem spiritalem, &

Christus corporalem meruit, & impetravit.

Idem paulò post hisce verbis confirmat: voluit Deus, ut piscina

bac[eu]s esset index Passionis Christi, eiusque

Baptismi; sicut enim Angelus de-

scendebat in aquam, sic Christus de-

scendit ad Passionem & tormenta, iſ-

que, quasi aquis, immeritus fuit, &

obruius; unde sicut Piscina rubebat

sanguine victimarum que in ea ablue-

bantur, sic Christus suo sanguine fuit

rubicundus, & cruentus, &c. Quod

ipsa etiam Glossa Interlinearis

insinuat, in illa verba: expellari-

tum aquæ motum, id est, mortem

Christi, & inde Redemptionem.

Ad hanc commotam divinitus

F. Franc. Iosephs Op. IV.

rubicunda vicinia,

Glossa Interl.

Vil.

Ad hanc commotam divinitus

tingat.

Sed quod etiam

apud

Nn

apud

apud nos Catholicos piscinæ
hujus saluberrimæ porticus in-
habitantes tot inveniantur lan-
gredi, cæci, aridi, claudi, &c.
decem, & quindecim, & virgin-
ti, & triginta annos infirmita-
tis habentes, hoc planè dolen-
dum. *Idcircò ego plorans, oculi
mei deducens aquas, facti sunt si-
lū mei perditi, cum tamen tot ha-*

*Homines
sufficien-
tes habe-
mus.*

beant homines, tot doctores,
prædicatores, exhortatores,
qui de aquæ motu ipsos com-
moneant, ad surgendum impel-
lendo, exhortando, increpan-
do, obsecrando, opportunè &
importunè, manum, & opem
porrigant, nec tamen, ut in pi-
scinam descendant, persuadere
possint. Si unus tantum ad
motum hujus aquæ medicinalis
immiti, & sanari valeret, adhuc
excusationi locus foret, sed
omnium languentium multitu-
dini hæc piscina sufficit: non
peccatorum multitudine ex-
hauritur, nec vitiorum impuri-
tate sordidatur, nec infirmita-
tum copiâ debilitatur, sed no-
vis semper, è quinario porticu
vulnorum Christi, gratiarum
influxibus confortata, nec me-
dicinalem perdit vim, nec ab-
luendi amittit efficaciam, nec
extinguenda sitis virtutem.
Currite sitiens ad fontem, fe-
stinate sordidi, & fœtidi hirci
ad natatorium Siloë, venite lan-
guidi ad piscinam hanc probati-

*Haec pisci-
na omni-
bus simul
sufficit.*

cam, & medicinalem. Quousque
languidi & infirmi prolixo
languore vestro gravabitis me-
dicum? quoisque in sterco-
re vestro computrescentes, ma-
lum vitæ vestrae diffundetis o-
dorem? quoisque siti aridi in
devotione, & exsiccati haurire
differtis aquas è fontibus Sal-
vatoris?

Ecce sitit sitiri fons, sitit sitiri". VIII.
*Dominus, & sit tanto bono, sine labo-
re & facillimè, scilicet accedendo
tantum ad fontem, potiri possumus,*
cuius dementia est, tantum bonum Greg.
differre? ait Greg. Nanç; summa Nanç.
planè in judicio confusio erit orat. 41.
Christianorum, qui talibus a. in Bapt.
quis vicini, & adjacentes, ra-
men in eas descendere, in ijs
extinguere ariditatem, abluerre Magna
mæculas, & infirmitates tollere dementia
noluerunt. Quid absurdius, Christia-
quam sitibundum, ad fontem norum.
exsiccari? ægrum inter aquas
medicas perire? pollutum ad
natatorium piscinam in sordi-
bus computrescere? Væ miseris Th. de
[exclamat Sanctus de Villano- Villan.
va] qui suorum vulnerum medici- fer. 6.
nam habentes ad manus, negle- dom. 1.
runt curare se, & damnantur. O Quadr.
quonodo dolent in inferno de hoc,
& tremunt contra se dentibus suis.
Quam iustè ardent in inferno, qui
contempserunt tam levem adhibere
medicinam.

Præterea consurget Regina Au-
strii in iudicio cum generatione ista,
&

Matt. 12. & condemnabit eam: quia venit à si-
7. 42. nibus terre, audire sapientiam Salo-
monis, & ecce plus quam Salomon
Hugo hic hic. Nam, uti notat Hugo Card.

Populi
gentiles
contrane-
conjur-
gente. *Regina Austræ venit a finibus terraæ,
& Christiani nolunt à plateis (ubi
nihil agitur) venire ad audiendum
Christum; multieram de Ecclesia ex-
eunt, & Christum solum relinquent.*

Quod si Turcæ & Gentiles
hanc divinarum gratiarum af-
fluentiam , & exundantes fon-
tis vitæ aquas habuissent , majo-
ri utique aviditate eas haufi-
sent , sed quoniam eas nos tam
parvi astinamus , contingere
facile justo Dei judicio poterit ,
quod apud nos , & in terris no-
stris , siccabit venas eius . Et hoc
quidem casu , si continuuerit aquas ,
omnia siccabuntur , & si emiserit eas ,
subvertent terram . Nempe si Deus
continuerit aquas suæ gratiæ , si
fontem suæ misericordiæ , & a-
quas verbi Dei , piscinam SS.
Sacramentorum , in terris & re-

gionibus nostris continuuerit,
omnia siccabuntur; & regioni-
bus nostris siccitas illa immine-
bit, de qua apud Jeremiam fit
comminatio: factum est verbum
Domini ad Jeremiam, de sermoni-

Agg. 1. v. bisficitatis: Et iterum apud Ag-
gæum. Vocavi siccitatem super ter-
ram. Dum nempe omnis ver-
bi Dei pl. via, & exundans SS.
Sacramentorum piscina, ac sa-
lientes, & ebullientes è vulne-
ribus Christi, fontes nobis ex

siccabuntur, ad alias longinquas
gentes defluentes, qui majori
aviditate haurient aquas, ex
fontibus Salvatoris, ad quos
nos venire, & haurire negligi-
mus, licet vicini, & toties, ac
tam amorote ad fontem ab ipso
Fonte invitati; si quis sit, veniat
ad me & bibat, quasi diceret (ex-
ponit Hugo) veniat ad fontem.
multum

Sed quia (pergit idem) multi
nolunt venire ad istum fontem, sed
radunt ad cisternas dissipatas, id est Alij ci-
ad mundi delitias, ideo conqueritur sternas
Dominus, cum admiratione magna querunt,
dicens: Obstupecite caeli super hoc,
& portae eius a solanini vehementer,
dicit Dominus: duo enim mala fecit
populus meus: Me dereliquerum fon-
tim aquæ vivæ, & foderunt sibi ci-
sternas, cisternas dissipatas, que con-
tinere non valent aquæ; quia delitiae, Hugo ibi
& divitiae, & honores hujus mundi
efflent, & in aestate, id est, in tem-
pore necessitatis, videlicet in morte,
omnino deficiunt. Hugo in

Dissipatam quoque cister-
nam vocat idem Expositor ho-
minem avarum: quia avarus im-
pleri non potest. Hæc est cisterna re-
ius, quæ nunquam impliur aquâ. Cisterna
Potò iterum in expositione

sua morali ad nos Clericos, &
Religiosos convertitur: Popu-
lus meus, id est, Clerici, faciunt
duo mala: Medereliquerunt fontem
aque vive, id est, qui sum eis suffici-
enter ministrans aquam sapientie sa-
lutaris, id est, sacram scripturam de-
serunt;

serunt; & foderunt sibi cisternas dissipatas, id est acquirunt scientias, in quibus non est vera sapientia, sed fœtida, & immunda, ut sunt scientiae lucrativæ.

Prælatis. Vel, populus meus, id est Prælati, me dereliquerunt fontem aquæ vivæ, male vivendo, & foderunt sibi cisternas dissipatas, per verso exemplo alios corrumpendo. Vel, populus meus, Religiosis, id est Claustrales, me dereliquerunt fontem aquæ vivæ, qui sum refrigerium omnium temptationum, me non petierunt auxilium in tribulationibus. Et foderunt sibi cisternas, id est, corda sua temporalibus consolatoribus (quæ durare, & replere non possunt) cumulare voluerunt. Primum fit, quando in temptationibus oratio fastiditur; secundum est, quando pro eisdem mitigandis, iocofis verbis, & inutilibus dissolutionibus vacatur.

Quid igitur charissimi nobis cum cisternis, & cisternis illis

dissipatis, consolationibus terrenis, quæ replere animum nostrum non possunt? convertamus nos ad fontem aquæ vivæ, curramus ad ebullientes, è latere, manibus, ac pedibus Christi perforatis, venas aquarum viventium, hic, hic, aridi devotione, ac consolatione humidum radicale inordinatis affectibus exsiccatum restauramus, ac situm extinguamus. Hic maculas humanâ fragilitate contractas abluamus; hoc fonte meo ^{1. c. I.} Bonatudo, animæ nostræ infirmities cures. *Quid mirabilius amoris* (exclamat Doctor meus Seraphicus) quam quod vulnera sanent, sanguis album faciat, & mundet intimam? has aquas Salvatoris cum gaudio hauriamus, has qui bibet, non sitiet in æternum, sed fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.

Amen.

DISCURSUS